

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ АДАПТАЦІЇ СТАНДАРТІВ ПОВІТРЯОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

професор **Скрипчук П.М.**

Національний університет водного господарства та природокористування (Україна)

доц. **Строченко Н.І.,**

Сумський національний аграрний університет (Україна)

Адаптація національного законодавства до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції до Європейського Союзу (ЄС). Усвідомлюючи це, в Україні в останні роки створено основні політико-правові та організаційні засади адаптації законодавства, в тому числі екологічного, до вимог ЄС. Наразі в державі виконуються положення «Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» від 23. 11. 2009 року.

Мета повітря охоронного законодавства ЄС: встановити мінімальні вимоги якості до атмосферного повітря та ініціювати дії у випадках, коли такі вимоги не дотримуються; здійснювати моніторинг та контроль за видами забруднювачів повітря; гармонізувати вимірювальні методи, а також методи їх стандартизації всередині країн-членів; забезпечувати суспільство новою інформацією і гарантувати його участь у розробці заходів щодо зниження забруднення [1]. Основні очікувані вигоди від зближення національного повітря охоронного законодавства із аналогічним ЄС: вигоди для країн-партнерів із європейської політики добросусідства; збільшення використання більш чистих та найбільш доступних технологій; покращення якості палива; покращення просування та інтегрування природоохоронних вимог в транспортний і енергетичний сектори; зменшення концентрації забруднюючих речовин; покращення інформаційного обміну; підхід зонування, встановлений Рамковою Директивою з якості повітря, з метою заощадження людських та фінансових ресурсів тощо.

Стандарти мають велику значимість, оскільки країни могли б уникнути нового або триваючого негативного впливу на здоров'я людини та вразливі екосистеми. Директиви також визначають рамкові умови для прийняття заходів щодо зниження забруднення у разі потреби. У цьому відношенні прийняття стандартів якості повітря ЄС стало б кроком на шляху до реформування вимог ліцензування промислових підприємств.

Повітря охоронне законодавство ЄС позначило ряд основоположних принципів поточного управління якістю повітря (Директива з якості повітря 96/62/ЕС), засновані на «підході оцінки наслідків»; це означає, що стандарти якості повітря встановлені відповідно до наукового обґрунтування або за оціночними даними про вплив на здоров'я людини та (або) стан НПС, а не на технологічній чи економічній доцільності досягнення цих стандартів. І навпаки, директиви, що встановлюють стандарти викидів і граничні величини для певних продуктів (наприклад, палива), засновані на «технологічно і економічно доцільних стандартах». Крім того, для Рамкової Директиви та її Дочірніх Директив і також для директив, що регулюють викиди зі стаціонарних джерел (особливо для директив із інтегрованого запобігання забруднення та контролю) спільним є принцип «інтегрованого підходу». Інтегрований підхід означає, що заходи, що вживаються для скорочення забруднення повітря на одному підприємстві (території), не повинні призвести до підвищення забруднення повітря на іншій території та іншого компоненту НПС. Ряд директив, що регулюють викиди в повітря забруднюючих речовин, також характеризується загальним принципом «забруднювач платить», що означає, що забруднювач несе повні витрати на запобігання, контроль і відновлювальні заходи.

Для України необхідно розробити стратегії зближення. Оцінка законодавства України та ЄС та першочергове зближення у сферах, які принесуть найбільші вигоди. Таке оцінювання повинно послужити для визначення пріоритетів і може бути засноване на наступних міркуваннях: 1. Терміновість питань. Рамкова Директива та її складові з якості повітря доцільно адаптувати у зв'язку з її значним потенційним впливом на здоров'я

населення.

2. Ефективність витрат: Законодавству, прийняття якого принесе великі вигоди у відношенні до витрат на впровадження, має бути надано перевагу. Для забезпечення ефективності витрат необхідно запроваджувати інтегрований підхід та проводити моделювання наслідків планованих заходів щодо зближення в різних, але взаємопов'язаних секторах, таких як транспорт, якість повітря і зміна клімату.

3. Економічні особливості: Витрати, пов'язані з впровадженням більшості директив із регулювання викидів зі стаціонарних джерел, лягають майже виключно на промисловість чи суспільство, а не на державу. У цих випадках має сенс впроваджувати такі директиви поетапно, застосовуючи нові умови до всіх нових об'єктів з дня створення, а до існуючих – з визначеної дати в майбутньому.

4. Встановлення технічних стандартів має бути здійснене до того, як дані документи будуть опубліковані або застосовані до об'єктів регулювання. Для економії часу і ресурсів там, де можливо, необхідно застосовувати міжнародні стандарти.

1. Сближение с воздухоохранной политикой ЕС краткий путеводитель для стран-партнеров по Европейской политике добрососедства и России. Доступно на сайті: ec.europa.eu/environment/enlarg/pdf/pubs/air_ru.pdf

Скрипчук, П.М. Еколого-економічні засади адаптації стандартів повітряохоронної діяльності в умовах глобалізації [Текст] / П.М. Скрипчук, Н.І. Строченко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 99-101.